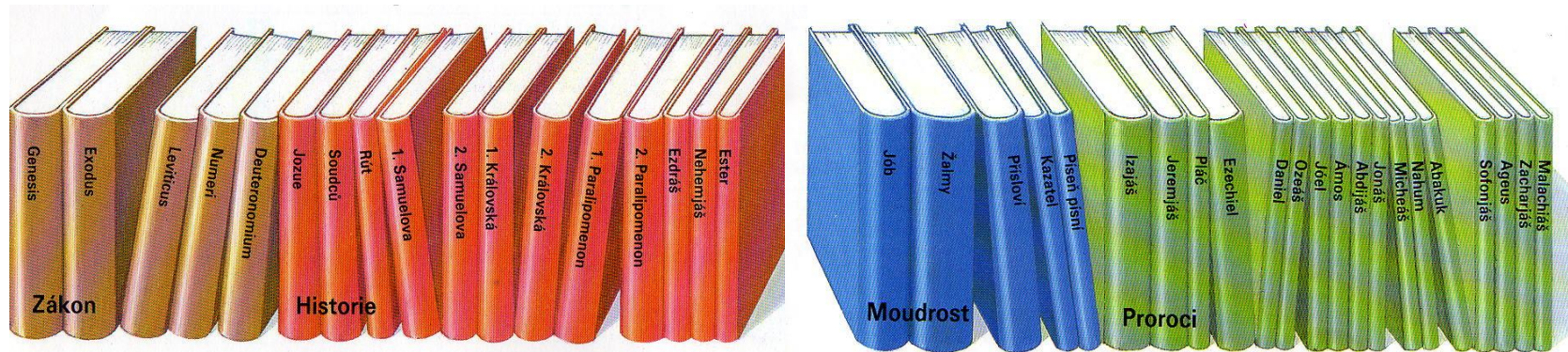

Vnitřnosti v Bibli

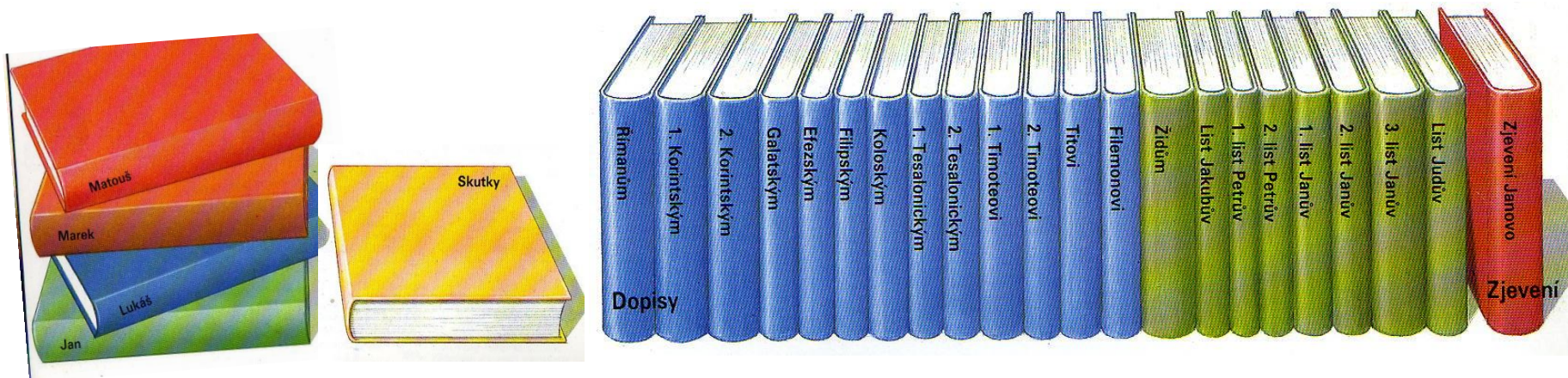
*MUDr. Vít Šmajstrla
NZZ Bormed, Ostrava*

Bible se skládá z 66 knih

39 Starý zákon

27 Nový zákon

Starý zákon byl psán hebrejsky (a aramejsky)

שֵׁת בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
2 וְהָאָרֶץ הַיְיָתָה תְּהוֹ וְכֹד
תְּהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֵפוּ
3 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר
4 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאֵרֶץ
וְלֵהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ
לְהַיּוֹם לְאוֹר וְלַלַּיְלָה וַיִּבְרָא

Nový zákon byl psán řecky

ΠΑΤΕΡΑ ΠΑΣΘΗΤ-
ΤΟΥ ΝΟΜΑ ΣΟΥ
ΕΛΘΑΤΩ Η ΚΑ ΣΙ ΛΙ
Λ ΣΟΥ ΓΕΝΗΘΗΤ
ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ ΣΟΥ Ω
ΕΝ ΟΥΡΑΝΩ ΟΥΤΩ

ΕΓΟΝ ΕΣ
ΕΙΣ ΕΚΕ
Ο ΕΙΣ ΤΟ
ΚΑΙ ΕΣ
ΕΙΣ ΤΟ

Α ΣΑΤΕ ΔΥΤΩ ΚΑΙ
ΥΜΝΗΣΑΤΕ ΔΥΤΩ
ΔΙΗΓΗΣΑΘΕ ΠΑΣΙΝ
ΤΑ ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΔΥΤΟΥ
ΔΕ ΠΟΙΗΣΕΝ ΚΥΡΙΟΣ
171775 171775
171775 171775

ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΚΑΙ ΘΕΟΣ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ ΟΥΤΟΣ
ΗΝ ΕΝ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΣΤΑΝΤΑ ΔΙ
ΔΥΤΟΥ ΕΓΕΝΕΤΟ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΔΥΤΟΥ ΕΓΕΝ
ΕΤΟ ΟΥΔΕ ΕΝ Ο ΓΕΓΟΝΕΝ ΕΝ ΔΥΤΩ ΖΩΗ
ΗΝ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΗΝ ΤΟ ΦΩΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡ
ΩΠΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΦΩΣ ΕΝ ΤΗ ΣΚΟΤΙΑ ΦΛΙ
ΝΕΙ ΚΑΙ Η ΣΚΟΤΙΑ ΔΥΤΟΥ ΚΑΤΕΛΑΒΕΝ

ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΚΑΙ ΘΕΟΣ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ ΟΥΤΟΣ
ΗΝ ΕΝ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΣΤΑΝΤΑ ΔΙ
ΔΥΤΟΥ ΕΓΕΝΕΤΟ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΔΥΤΟΥ ΕΓΕΝ
ΕΤΟ ΟΥΔΕ ΕΝ Ο ΓΕΓΟΝΕΝ ΕΝ ΔΥΤΩ ΖΩΗ
ΗΝ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΗΝ ΤΟ ΦΩΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡ
ΩΠΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΦΩΣ ΕΝ ΤΗ ΣΚΟΤΙΑ ΦΛΙ
ΝΕΙ ΚΑΙ Η ΣΚΟΤΙΑ ΔΥΤΟΥ ΚΑΤΕΛΑΒΕΝ

ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΚΑΙ ΘΕΟΣ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ ΟΥΤΟΣ
ΗΝ ΕΝ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΣΤΑΝΤΑ ΔΙ
ΔΥΤΟΥ ΕΓΕΝΕΤΟ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΔΥΤΟΥ ΕΓΕΝ
ΕΤΟ ΟΥΔΕ ΕΝ Ο ΓΕΓΟΝΕΝ ΕΝ ΔΥΤΩ ΖΩΗ
ΗΝ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΗΝ ΤΟ ΦΩΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡ
ΩΠΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΦΩΣ ΕΝ ΤΗ ΣΚΟΤΙΑ ΦΛΙ
ΝΕΙ ΚΑΙ Η ΣΚΟΤΙΑ ΔΥΤΟΥ ΚΑΤΕΛΑΒΕΝ

biblické složení člověka

- duch
- duše
- tělo

„jsme duch, máme duši a žijeme v těle“

náš pohled na věci je jistě
profesionálně ovlivněn

BALDWIN

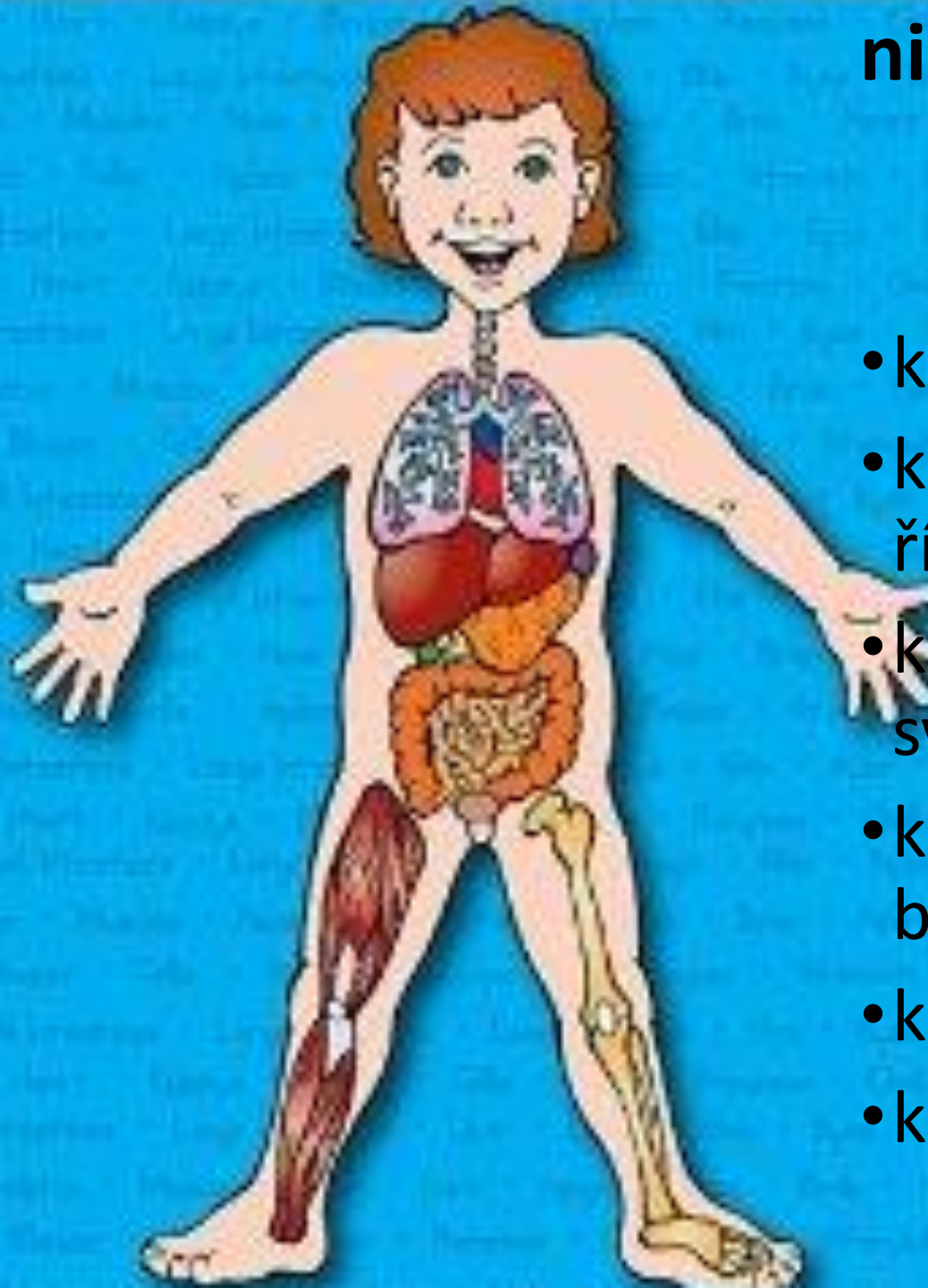

CARTOONSTOCK
com

Search ID: mban2361

“Don’t use any big words for a few weeks.”

nicméně:

- kde vnímáte sami sebe?
- kam ukazujete, když říkáte „JÁ“?
- kde vnímáte své „nitro“, své „nejhlubší já“?
- kde pociťujete vnitřní bolest?
- kde soucit?
- kde radost?

Jeremiáš: Nitro, mé nitro! Svíjím se bolestí, srdce mi buší!

• *Kralická Bible (16. stol.):*

**Ó, střeva má, střeva má, bolest
trpím, ó osrdí mé, kormoutí se vo
mně srdce mé,**

• (Slyšíš, má duše, hlas
válečný ryk?)

- srdce
- ledviny
- játra
- střeva/vnitřnosti
- kosti

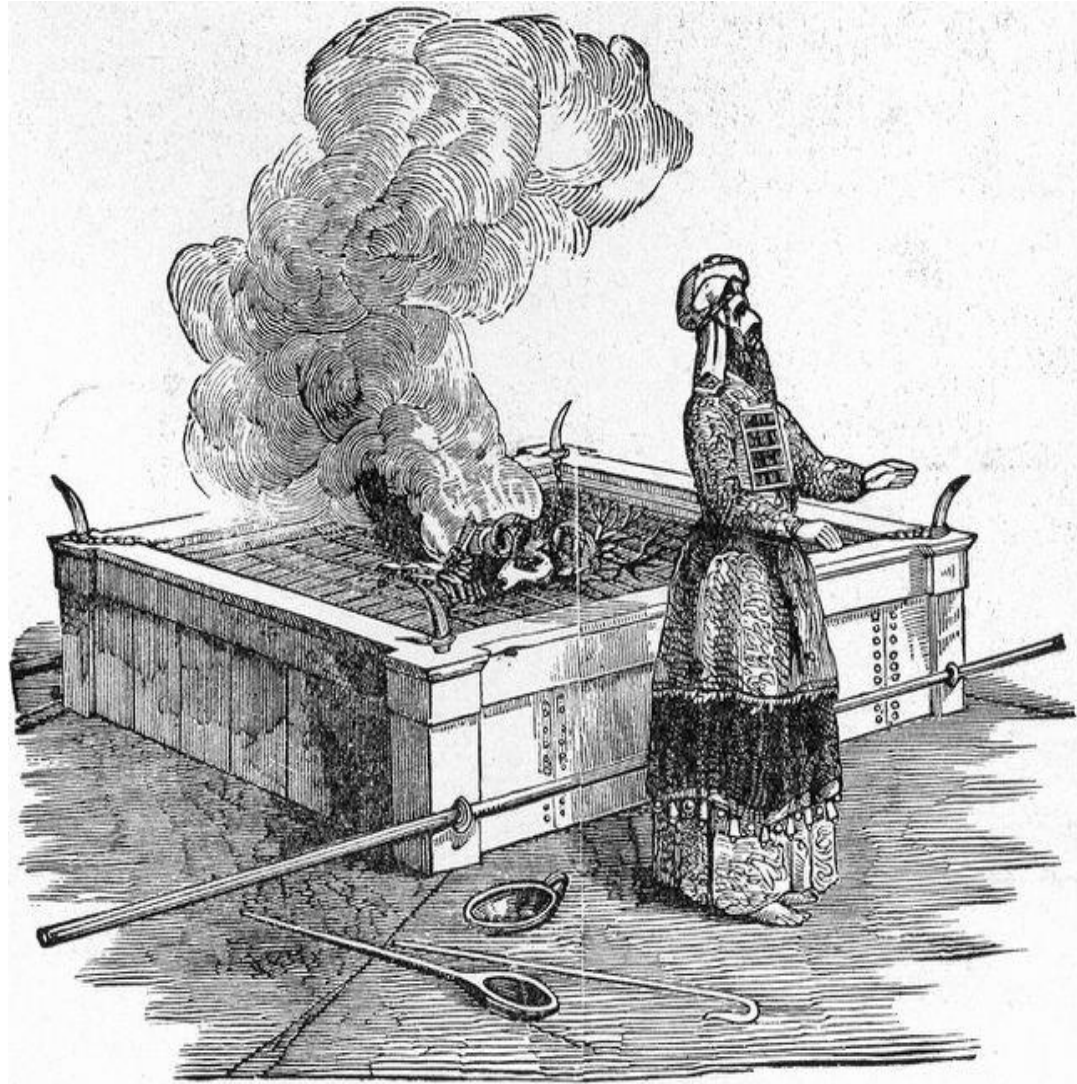

I.

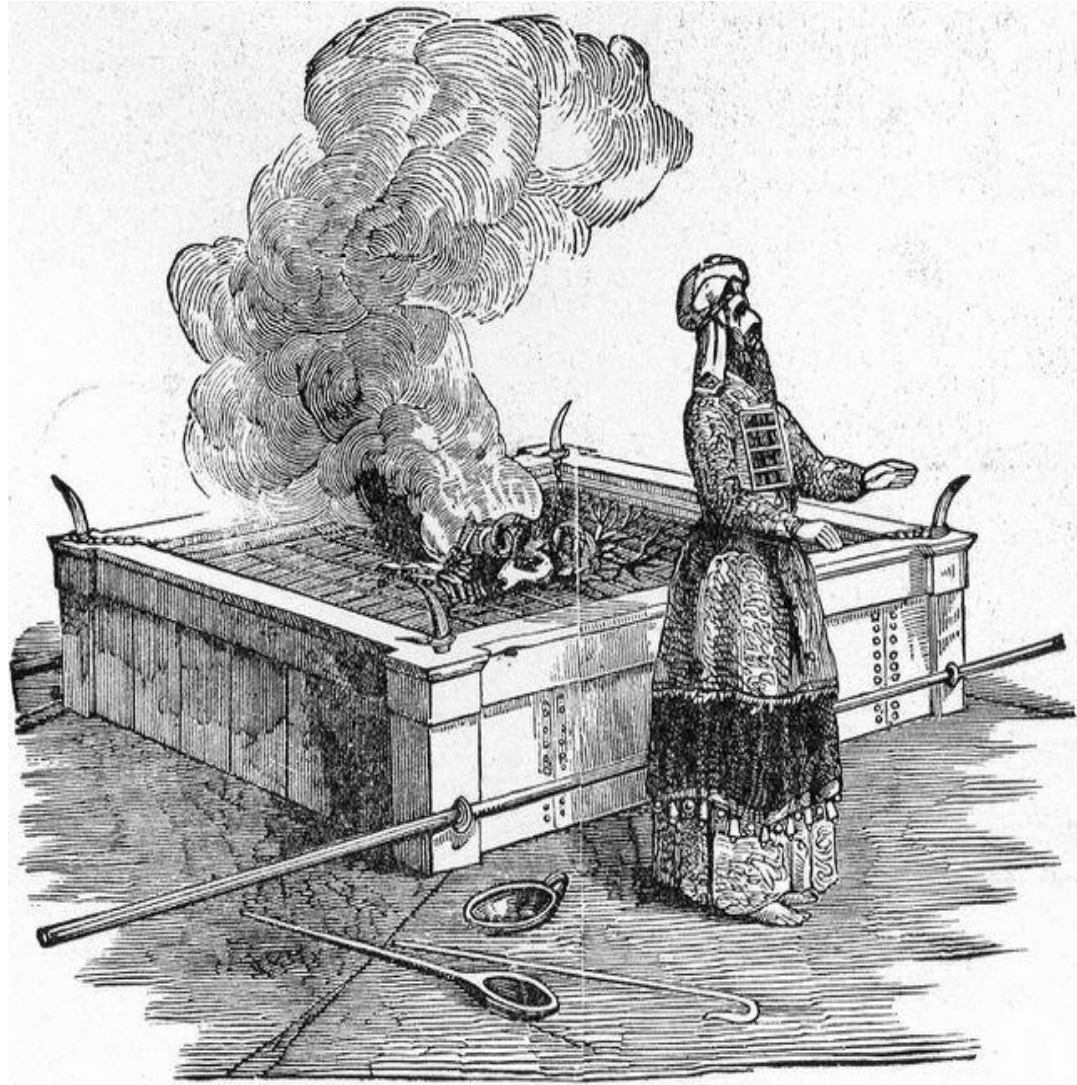
- naprostá většina názvů vnitřních orgánů v Bibli má metaforický význam
- a nevztahuje se tedy k orgánům, jak je známe dnes
- ani jejich metaforické použití často nekoresponduje s tím, jak tato slova používáme dnes (a jak byla používána v historii)

II.

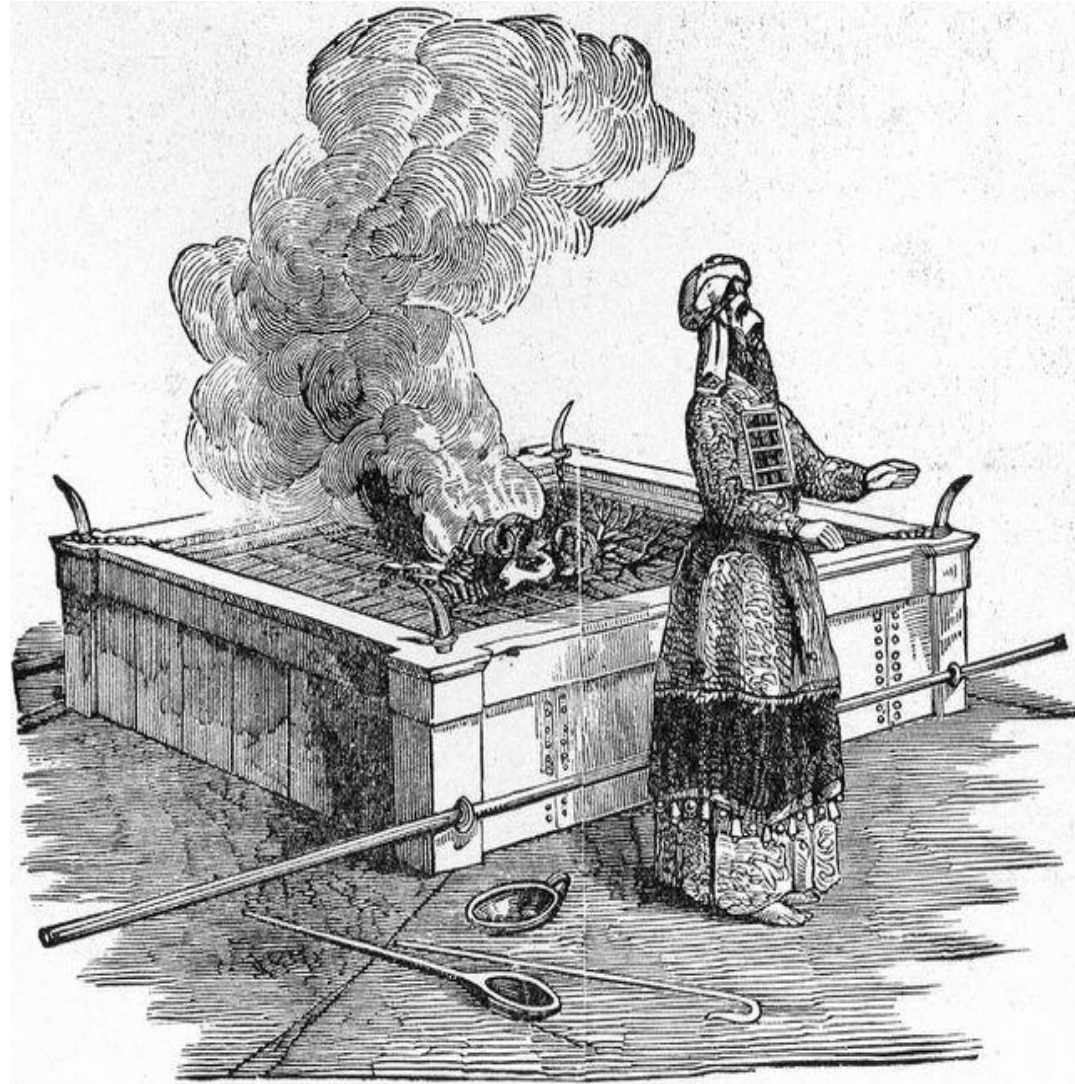
jediný kontext,
kde jsou názvy
vnitřních orgánů
používány
doslovně jsou
předpisy pro
nakládání se
zvířecími oběťmi

Potom vezmeš z berana tuk a tučný ocas, tuk příkrývající vnitřnosti, jaterní lalok, obě ledviny i s tukem, který je na nich, a pravou kýtu.

- tato formulace se opakuje stejně ať už se týká býků, beranů, ovcí či telat
- Bohu se vždy obětuje to nejlepší

- **srdce**

- ledviny

- játra

- střeva/vnitřnosti

- kosti

srdce

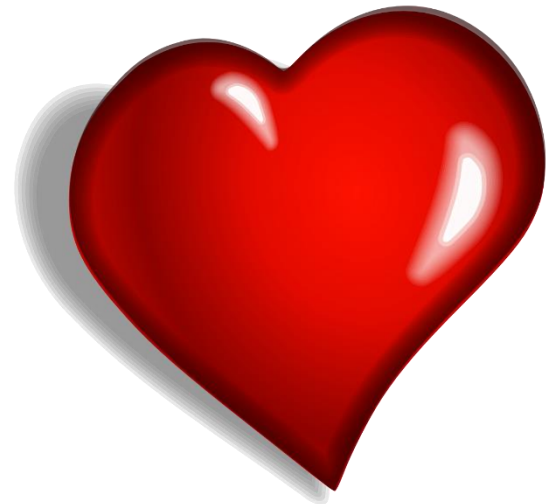
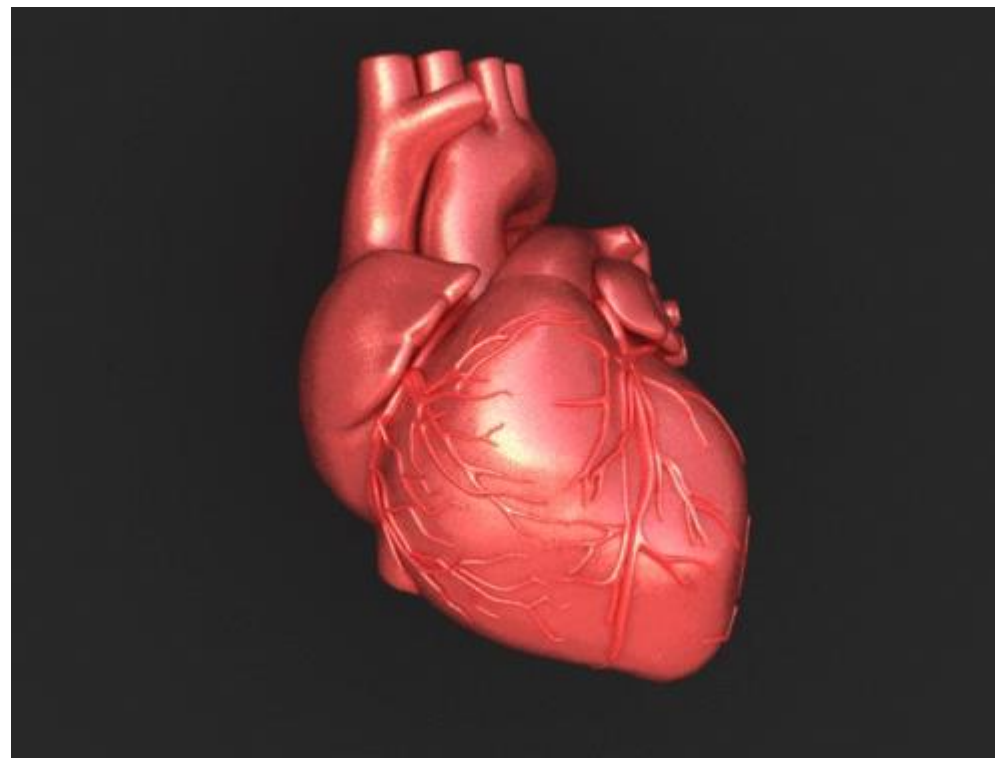
• לב לבב לבבות

lév nebo leváv, pl.
levavót

• 252 výskytů v SZ

• καρδία

• 156 výskytů v NZ

jediný výskyt „srdce“ jako orgánu –

1 Sam 22, 35

- Potom šla Abígajil k Nábalovi. Ten měl doma hostinu, jakou mívá král. Ráno, když Nábal vystřízlivěl, mu to všechno jeho žena pověděla.
- **Srdce zemřelo v jeho nitru** a ztuhl jako kámen.
- **tedy susp. CMP po excesu in Baccho a šokující zprávě**

srdce obrazně

- osobnost člověka
- vnitřní já
- intelekt, racionální myšlení („mozek“)
- paměť
- emoce
- touha, vůle
- odvaha

srdce – sídlo emocí, ve smyslu + i -

- je mi úzko, mé nitro vře - srdce se ve mně převrací
- Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věříte v Boha, věřte i ve mne. *Jan 14:1*
- Uvidím vás však opět a vaše srdce se zaraduje a vaši radost vám nikdo nevezme. *Jan 16:22*

kniha Soudců

- jídlo a pití vyplavuje endorfiny – srdce je pak „dobré“

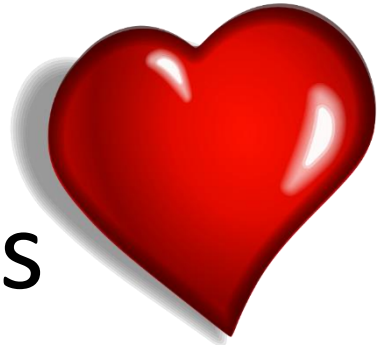
srdce – mysl, to, čím se zabýváme,
čemu věnujeme pozornost

Mějte se na pozoru, aby vaše
srdce nebyla zatížena
nestřídmostí, opilstvím a
starostmi o živobytí a aby vás
onen den nepřekvapil jako
past.

Lukáš 21:34

srdce = charakter
(projevující se navenek
slovy i skutky)

- Dejte si pozor, aby někdo z vás neměl srdce zlé a nevěrné *Žd 3:12*
- Neboť ze srdce vycházejí špatné myšlenky, vraždy, cizoložství, smilství, loupeže, křivá svědectví, urážky. *Mt 15:19*
- Ústa mluví, čím srdce přetéká. *Lk 6:45*

srdce- nejvnitřnější nejhlubší
skryté já, nicméně:

dostupné Božímu pohledu

- Ty, Pane, znáš srdce všech lidí
(Skutky)
- Bůh = ten, který zkoumá srdce
(Ř)

zatvrzelost srdce

zatvrzelost srdce

rórosis tés kardias (πρωσίσι τῆς καρδίας)

- Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce ve vzdoru! (Židům)
- Rozhněvaně se po nich rozhlédl a hluboce zarmoucen nad tvrdostí jejich srdce (Mk)

sklerokardie (σκληροκαρδία)

- Pro tvrdost vašeho srdce vám dal toto ustanovení (Mk)

svědomí

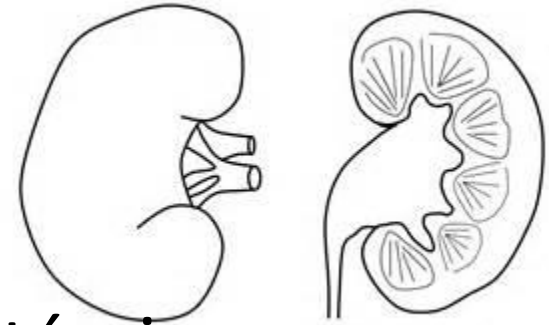

- trápení svědomí = ranění srdce
- jestliže nás srdce neobviňuje (1J)

- srdce
- ledviny**
- játra
- střeva/vnitřnosti
- kosti

ledviny

- ani Egypťané ani obyvatelé Mezopotámie nepovažovali ledviny za exkreční orgán. Domnívali se, že moč je tvořena v měchýři
- byl to Galén (131 - 200 n.l.) kdo poskytl experimentální důkaz, že moč je tvořena v ledvinách
- (nicméně domnívali se to už jeho předchůdci, poté, co při pitvách objevili uretery)
- **hluboko uloženým ledvinám bez další známé funkce byla přikládána duchovní role – jako zdroje vnitřní síly, emocí, moudrosti**

ledviny

- záhadný hluboce umístěný orgán
- nejbožštější svatá část těla
- nicméně přístupný (stejně jako srdce) Božímu pohledu a zpytování

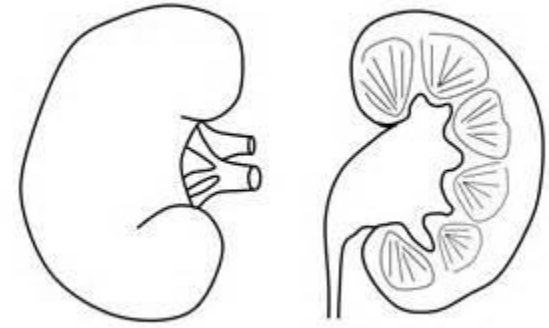

“Examine me, O LORD,
and prove me; try my reins
and my heart.”

Psalms 26:2 (KJV)

- *Jer 17,10 Já Hospodin zpytuji srdce a zkoumám ledví, já každému splatím podle jeho cesty, podle ovoce jeho skutků.,,*
- *Žalm 26,2 Hospodine, zkoumej mě a podrob zkoušce, protřib moje ledví a mé srdce!*

ledviny

כליה כליות כליה

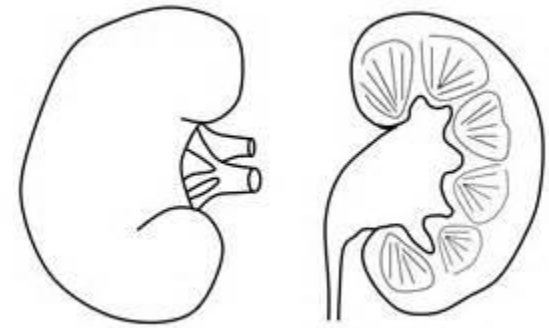
kiljá, pl. klajót

νεφρος

- vždy zmíněny společně se srdcem
- vždy v plurále
- SZ 30+ výskytů (12 oběti)
- NZ 1 výskyt

Zjevení 2,23

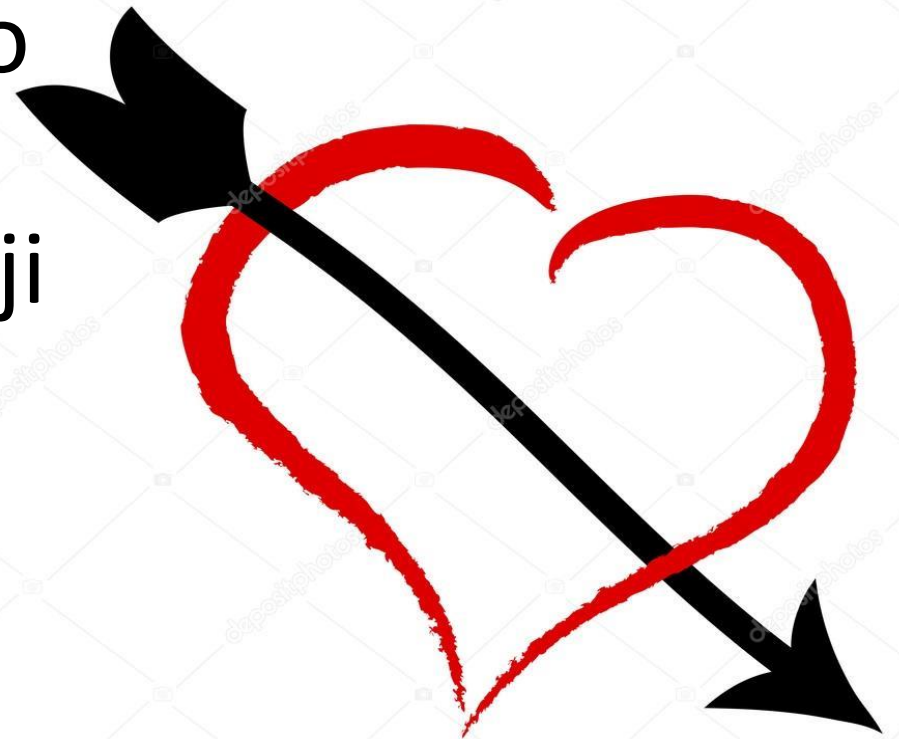

Tu poznají všechny církve, že já vidím do ledví i srdce člověka (*ειμι εραυνων νεφρους και καρδιας*) a každému z vás odplatím podle vašich činů.

božské zranění ledvin = zásah do nitra

Job: Obklíčili mě jeho
střelci, nelítostně
roztíná mé ledví, moji
žluč vylévá na zem

Jeremiáš: Do mých
ledví vystřílel obsah
svého toulce.

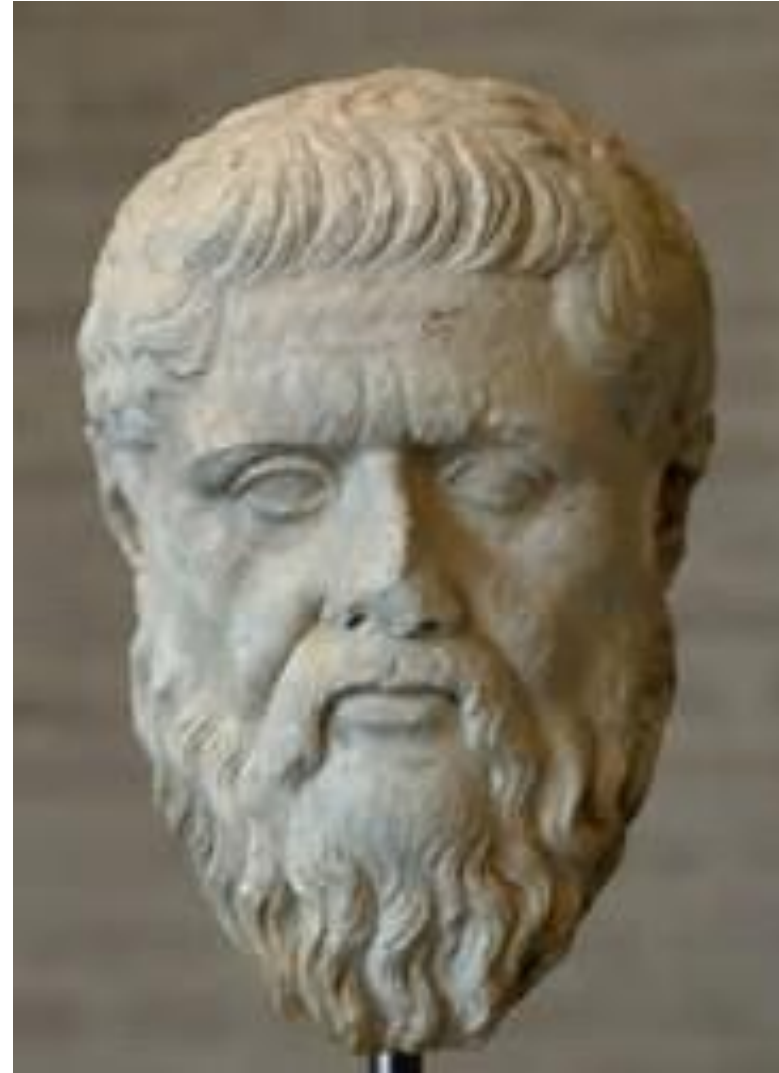
hlava/mozek

- zdá se, že Židé stejně jako Egypťané (přestože měli znalosti anatomie získané při balzamování a trepanacích lebky) nepovažovali mozek za důležitý orgán
- jako výsledek pokroků v medicíně, psychologii a lingvistice bychom biblické metaforické atributy ledviny nyní spojili s mozkem nebo myslí
- v novějších překladech je původní termín **ledviny** (ledví, reins) nahrazován slovy **mysl** (mind) a **duše** (soul)
- a to nejen v křesťanských překladech, ale i v posledních židovských překladech Tóry

hlava: Platón

- 428 - 347 př.n.l.
- dílo **TIMAEUS** (úvahy nad světem a lidskými bytostmi)
- hlava = nejbožštější a nejposvátnější část těla
- na samém vrcholku těla
- téměř dokonalý sférický tvar
- oddělená krkem od trupu
- obsahuje (smrtnou) duši na rozdíl od těla, které je sídlem trávicích orgánů
- (nezmiňuje ledviny)

ALE:

dominantní postavení hlavy je z Bible zřejmé

- Kristus = hlava, křesťané = údy
(1 Kor)
- protože muž je hlavou ženy,
jako Kristus je hlavou církve,
těla, které spasil. *(Efezským)*

- srdce
- ledviny
- játra**
- střeva/vnitřnosti
- kosti

játra – řecká mytologie

- Zeus nechal Promethea přikovat ke skále a poslal orla Ethona, který mu každý den vyrval játra.
- Ta mu pak do druhého dne dorůstala a orel měl po 12 generací co jíst
- **re.: už staří Řekové věděli o regenerační schopnosti jater**

játra

- hebrejsky
kavéd pl. kvedím כבד כבדים

- jen SZ
- opakovaně v souvislosti s oběťmi
- jen jednou obrazně – jako sídlo hlubokého zármutku
- Jer Pláč: **Zrak mi pro slzy slábně, v mém nitru to bouří, játra mi vyhřezla na zem pro těžkou ránu dcery mého lidu, neboť skomírá pachole a kojeneček na prostranstvích města.**

- srdce
- ledviny
- játra
- střeva/vnitřnosti**
- kosti

střeva/vnitřnosti

hebrejsky me'í pl. me'ajim מעי מעים

řecky σπλαγχνον

- vnitřnosti, střeva, lůno, trávicí orgány, zevní břicho(belly)
- 32, resp. 11 výskytů
- sídlo základních emocí – hněv, láska
- sídlo „jemnějších“ emocí – laskavost, milosrdenství, milosrdná náklonnost, srdečné slitování, soucit

král Jóram

- (zlý, zabil všechny své bratry)
- dopis od proroka Elijáše: ...dostaneš nemoc vnitřností, až tě vnitřnosti vyjdou
- Hospodin jej postihl v jeho vnitřnostech nevléčitelnou nemocí.
- I stalo se po mnoha dnech, když uplynula dvě léta, že vyšly jeho vnitřnosti kvůli jeho nemoci a zemřel
- (nikdo nelitoval)

Jóab Amasovi řekl: "Pokoj tobě, můj bratře!" A pravou rukou vzal Jóab Amasu za bradu, aby ho políbil. Amasa však přitom nedal pozor na meč v Jóabově ruce. Ten ho bodl pod žebra, takže mu vnitřnosti vyhřezly na zem; aniž mu dal druhou ránu, zemřel.

Amasa - Jóab

Jidáš Iškariotský

Z odměny za nepravost získal pole a když spadl střemhlav, roztrhl se v půli a všechny jeho vnitřnosti vyhřezly

Skutky 1:18

střeva – sídlo emocí, hlubokého zármutku

- Mé útroby neklidně vřou, mám před sebou dny utrpení. Job 30:27 27
- Pohleď, Hospodine, jak se soužím, v mém nitru to bouří, srdce se mi svírá v hrudi Pláč 1,20
- Zrak mi slábne pro slzy, mé nitro vře
- Mé nitro je nad ním zneklidněno Jer

Střeva- erotické vzrušení

Můj milý rukou
vnikl ke mně, až
jsem se pro něj v
nitru zachvěla.

Píseň písní

splanchnizomai (σπλαγχνίζομαι)

- 12 výskytů NZ
- smilovat se, mít slitování, mít soucit, ustrnout se

splanchnizomai (σπλαγχνίζομαι)

- Když (Ježíš) uviděl zástupy, byl nad nimi hluboce pohnut, protože byli utrápení a sklíčení jako ovce, které nemají pastýře.
- Ježíš si pak zavolal své učedníky a řekl: Hle, **jsem hluboce pohnut** nad tím zástupem, protože již tři dny zůstávají se mnou a nemají co jíst. A nechci je propustit hladové, aby nezemdleli na cestě

kost

עצם

ecem

οστέον osteon

Knihá přísloví 3,7

1. Nebud' moudrý sám u sebe

2. boj se Hospodina

3. od zlého se odvrat'

**To dá tvému tělu zdraví a
svěžest tvým kostem.**

Děkuji za pozornost